

Ur elden

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Nadja och hennes kompisar tävlar mot ett annat gäng om vem som kan göra den största våreliden. De måste samla skräp så högen blir stor. Men för att vara säkra på att vinna stjälar de saker ur gamla Lovisas förråd. Men det finns en sägen om att Lovisa kommer från en släkt av häxor, och allt slutar med katastrof när ungdomarna blir brännskadade. Är det en hämnd av Lovisa?

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten. (SV åk 7–9)
- Sammanfattning av texter. (SV åk 7–9)
- Analys av texter med koppling till upphovsperson, tid och andra texter samt utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor. (SV åk 7–9)
- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. (SV åk 7–9)
- Språkliga drag, uppbyggnad och berättarperspektiv i berättande och poetiska texter. Bildspråk, gestaltningar, parallellhandling, tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Strategier för att avkoda och förstå olika texter. Att urskilja texters budskap och syfte. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten. (SV åk 7–9)
- Att återge delar av innehållet i olika texter. Att resonera om texter med koppling till upphovsperson, andra texter och egna erfarenheter. (SV åk 7–9)
- Skönlitteratur för ungdomar. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. (SV åk 7–9)
- Berättande texters språkliga drag och uppbyggnad. Miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. (SV åk 7–9)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

INNAN LÄSNINGEN

1. Vad får du för känsla av omslaget? Vad tror du att boken kommer att handla om?
2. Vilken detalj på omslaget väcker mest ditt intresse?
3. Har du läst någon annan bok av samma författare? Vad handlade den om i så fall?
4. Vad fick dig att välja just denna bok?

EFTER LÄSNINGEN

Diskutera

Låt eleverna diskutera i grupper eller i klassen:

1. Var boken som du förväntade dig?
2. Slutade boken som du förväntade dig?
3. När var boken som mest spännande?
4. Var det något du inte förstod eller inte fick svar på?
5. Skulle du rekommendera boken till någon annan? Varför/varför inte?

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Kapitel 1

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. När utspelar sig boken?
I april.
2. Vad hittar de bakom garaget som de tar med sig?
En gammal julgran och en planka.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför cyklar Nadja så fort?
För att hon är rädd att Edman ska komma efter dem.
4. Varför visslar Adam?
För att varna Valle.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

5. Tror du att Edman brukar ta fram geväret eller tror du att det mest är ett rykte han har?
Eget svar.

Kapitel 2

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

6. Varför är det extra viktigt för Syd att vinna i år?
För att Nord vunnit de två senaste åren i rad.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

7. Hur många är de i gänget?
De är fem stycken.
8. Vad menar Valle när han säger att det är krig?
Att tävlingen är på största allvar och inte en lek.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

9. Elden på påskaftonen är en tradition i boken. Vilken är din viktigaste tradition?
Har du något som är viktigt att göra varje år?
Eget svar.

Kapitel 3

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

10. Varför blir det så viktigt för gänget att hitta fler saker att elda?
För att de ser på en bild att Nord har en jättestor skräphög.
11. Berätta allt du vet om Enzo och hans familj.
De har bott på ön mindre än ett år, han har inga syskon, hans föräldrar jobbar inne i stan, de har gott om pengar.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

12. Vad menas med att de har "dammsugit" ön?
De har letat precis överallt.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

13. Hur kommer det sig att de inte säger emot Valle?
Eget svar.

Kapitel 4

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

14. Vad tycker Nadja om Adam?
Hon gillar honom mest av killarna.
15. Varför är läraren arg?
För att Valle slår sönder bänken.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

16. De som Nadja kallar "gubbarna", vad tror du de är för personer? Hur föreställer du dig dem?
Gamla farbröder, pensionärer.
17. Vad menas med att bli varm i hjärtat?
Att man blir glad.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

18. Läraren säger till dem alla, fastän det bara är Valle som gjort något. Och Nadja skäms ändå. Har du någon gång varit med om samma sak? Hur var det?
Eget svar.

Kapitel 5

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

19. Ge tre exempel på varför huset ser ut att vara öde.
Häcken är vildvuxen, huset är slitet, brevlådan hänger snett, gardinerna är fördragna i alla fönster, bilen på gården har punka, huset har inga lampor tända.
20. Varför tycker Mia att det är bra om tanten är halvdöv?
Då hör hon inte att gänget är där och snokar runt.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Vad menas med att det är inbrott på sätt och vis?
De har inte lov att gå in fastän dörren är olåst.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

22. Tycker du att Adam är feg? Varför/varför inte?
Eget svar.

Kapitel 6

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

23. Vad gör Valle med Lovisas mobil?
Tar den ifrån henne och lägger den så att hon inte når den.
24. De tar massor av saker. Vilka tre nämns i texten?
Spinnrock, kvast, träback.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

25. Varför darrar Lovisa?
För att hon är arg.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

26. Vad tänker du om att Nadja hjälper till att ta sakerna fastän hon verkar tycka att det är fel?
Eget svar.

Kapitel 7

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

27. Hur låter det när Lovisa skriker?
Som en rovfågel.
28. Vad menas med att man är stirrig? Kan du komma på något ord som betyder samma sak?
Nervös, stressad.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

29. Varför vill Adam inte möta Valles blick?
Han är rädd för att säga emot/kritisera Valle.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

30. Valle bestämmer och de andra låter honom bestämma. Hur kan det bli så? Vad gör att en del personer får den makten över andra? Har du själv varit med om någon bossig typ?
Eget svar.

Kapitel 8

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

31. Vad är Nadja orolig över när hon cyklar i väg?
Att Lovisa kanske är död.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

32. Varför låtsas Nadja att hon har problem med däcket?
För att Igor inte ska tycka det är konstigt att hon stannat vid Lovisas hus.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

33. Varför tror du att Lovisa inte berättat för Igor om vad som hänt?
Eget svar

Kapitel 9

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

34. Vad gjorde Lovisa som Nadja tycker är läskigt?
Fick svarta ögon, reste sig ur rullstolen, mumlade konstiga saker, skrek.
35. Vad menas med hembygdshistoria?
Hur det var förr i tiden där man bor.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

36. Vad ska Nadja göra på biblioteket?
Försöka ta reda på något om Lovisa och gården där hon bor.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

37. Nadja tror att de andra inte hör av sig för att de har dåligt samvete över besöket hos Lovisa. Varför skulle det vara ett skäl till att inte höras av?
Eget svar.

Kapitel 10

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

38. När skedde häxjakterna?
På 1600-talet.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

39. Nadja ljuger för Åsa två gånger. Vad säger hon?
Att de har ett skolprojekt och att hennes mamma pratat om Lovisas gård.
40. Varför ryser Nadja när Åsa nämner häxor?
För att hon tänker att Lovisa kan vara en häxa.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

41. Är du intresserad av historia? Finns det någon historisk period eller händelse som du vet mycket om eller vill veta mer om?
Eget svar.

Kapitel 11

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

42. Varför kan inte Nadja läsa det som står på skärmen?
För att det är gammeldags bokstäver.
43. Vem är Eva-Lovisa Gråå?
Kvinnan som blev dödad för att de trodde hon var häxa. En gammal släkting till Lovisa.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

44. Varför blir Nadja alldeles kall?
För att hon blir rädd.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

45. Vad tror du Nadja tycker är mest läskigt av det som Åsa läser upp?
Eget svar.

Kapitel 12

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

46. Varför sätter Valle Lovisas saker mitt inne i skräphögen?
För att ingen ska se dem och förstå att de stulit dem.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

47. Varför vill de inte ha igelkottar i skräphögen?
För att de skulle bli brända och dö när de tänder elden.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

48. Varför tror du att Nadja tvekar om att berätta för de andra om gården Gråå?
Eget svar.

Kapitel 13

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

49. Vad säger Valle om Lovisa?
Att han tror att hon inte minns vad som hände.

50. Varför jublar alla som är vid bålén?
För att Syds eld är större än Nords.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

51. Varför vill Nadja att kvällen ska vara över?
Hon har dåligt samvete över det de stulit.

Kapitel 14

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

52. Hur förändras det de ser i elden?
Först är det bara ett ansikte, sedan får det en glödande kropp.
53. Varför sprider sig elden?
Det kommer en vindpust.
54. Vad står det i tidningen om Lovisa?
Att hon försökt varna dem.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

55. Varför åker Valle helikopter till sjukhuset?
För att han är mest brännskadad av dem alla.

Kapitel 15

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

56. Vad får Adam för skador?
Han får ärr på kinden och halsen.
57. Varför pekar Lovisa på Nadja?
Hon vill att Nadja ska tända ljusen på tårten.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

58. Vad tänker du om det som drabbade ungdomarna? Hade Lovisa något med brännskadorna att göra? Får de skylla sig själva eller hade de bara otur?
Eget svar.
59. Tror du att Nadja följt med till bygdegården om hon vetat om i förväg varför de skulle dit?
Eget svar.

ÅTERBERÄTTA

Eleverna ska skriva en kort sammanfattning av vad boken handlar om. De ska använda cirka fem meningar och svara på de här frågorna:

1. Vem handlar boken om?
2. Vilket är det största problemet i boken?
3. Hur börjar det problemet?
4. När är problemet som störst?
5. Hur slutar allt?

Exempel:

Boken handlar om Nadja. Problemet är att de stjälar av en gammal tant. Det börjar med att de är rädda att förlora tävlingen om vem som gör störst bål. Det är som värst när de ser ett ansikte i bålet och elden sprider sig. Det slutar med att ungdomarna blir brännskadade.

LIKNELSER

Liknelser används för att beskriva något genom att jämföra det med något annat.

1. Hur beskrivs gullvivorna? Vad liknas de med? s. 44
Som att gräset brann.
2. Hur beskriv de tysta mobilerna dagen efter besöket hos Lovisa. s. 47
Tyst som i graven.
3. Vad liknas Nadjas hjärta med när hon är rädd? s. 35
En trumma.
4. Skriv några egna liknelser. Antingen sådana du hört förut, eller egna som du hittar på.
Eget svar.